

**JAARVERSLAG
2009**

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
MISSIE TELESUR	5
VISIE TELESUR	5
DE ZEVEN GEBODEN VAN TELESUR	5
ORGANOGRAM TELESUR PER MEI 2010	6
OVERZICHT HISTORISCHE ONTWIKKELING TELESUR	7
KERNCIJFERS TELESUR	8
PRE ADVIES VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN	10
DISTRICT CORONIE	12
VERSLAG VAN DE DIRECTIE	14
MACRO-ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN	14
TELESUR IN 2009	15
VOORUITBLIK 2010	27
MICHAËL SLORY	29
VERKORTE JAARREKENING 2009	30
BALANS PER 31-12-2009	30
RESULTATENREKENING 2009	32
KASTROOMOVERZICHT 2009	33
ALGEMENE TOELICHTING OP DE VERKORTE JAARREKENING VAN TELESUR	34
OVERZICHT VAN DE MATERIËLE VASTE ACTIVA PER 31-12-2009	37
TOELICHTING OP HET EIGEN VERMOGEN	38
NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN	39
ACCOUNTANTSVERKLARING	40
LETITIA VRIESDE	41

HET OVERHEIDSLUGEERBOUW IN TOTNESS
WAS VROEGER EEN HANDELSZAAK VAN DE FIRMA
KERSTEN

Voorwoord

Voor u ligt het Telesur jaarverslag 2009. Evenals in vorige jaren heeft de Raad van Commissarissen van Telesur ook voor het verslagjaar 2009, de jaarrekening laten controleren door onze externe accountant, Accountantskantoor Tjong A Hung. In dit jaarverslag worden gepresenteerd, de balans, de resultatenrekening en het kasstroomoverzicht tezamen met de algemene toelichting van de externe accountant.

Het thema dat is gekozen voor dit jaarverslag is: "District Coronie" (hierna Coronie). Voor Telesur heeft dit district nog meer bijzondere betekenis gekregen sinds besloten is om daarginds het "Suriname Guyana-Submarine Cable System" SG-SCS aan land te laten komen

In het jaarverslag dat voor u ligt, zal voordat uitgebreid ingegaan wordt op de financiële informatie, enige algemene informatie worden verstrekt over Telesur en tevens is opgenomen een paragraaf die handelt over het thema, Coronie. Door het jaarverslag heen zijn foto's opgenomen die een beeld scheppen van Coronie anno 2009. Na de kerncijfers van Telesur, het verslag van de Raad van Commissarissen van Telesur en de informatie over Coronie, is het verslag van de directie opgenomen. In het verslag van de directie wordt in het kort een terug- en vooruitblik geworpen, op de ontwikkelingen die thans gaande zijn in het bedrijf en die in het verschiep liggen. Het jaarverslag wordt besloten met de verkorte jaarrekening over 2009, de algemene toelichting van de externe accountant, waarin de grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat zijn opgenomen en de accountantsverklaring.

TELESUR HOOFDKANTOOR AAN HET VALLIANTSPLEIN TE PARAMARIBO.

DE RODE IBIS IS DE TROTS VAN CORONIE.

TUSSEN DE BOUGAINVILLES STAAT HET HUIS VAN EEN CORONIAANSE MEVROUW. ZE STOPT VEEL TIJD IN HAAR TUIN OM HET ER GEZELLIG UIT TE LATEN ZIEN.

MISSIE TELESUR

TELESUR VOORZIET OP MAAT, VIA ZIJN LANDELIJK NETWERK,
IN DE TELECOMMUNICATIEBEHOEFTE VAN ZIJN KLANTEN

VISIE TELESUR

TELESUR LEIDT DE TELECOMMUNICATIEMARKT IN SURINAME

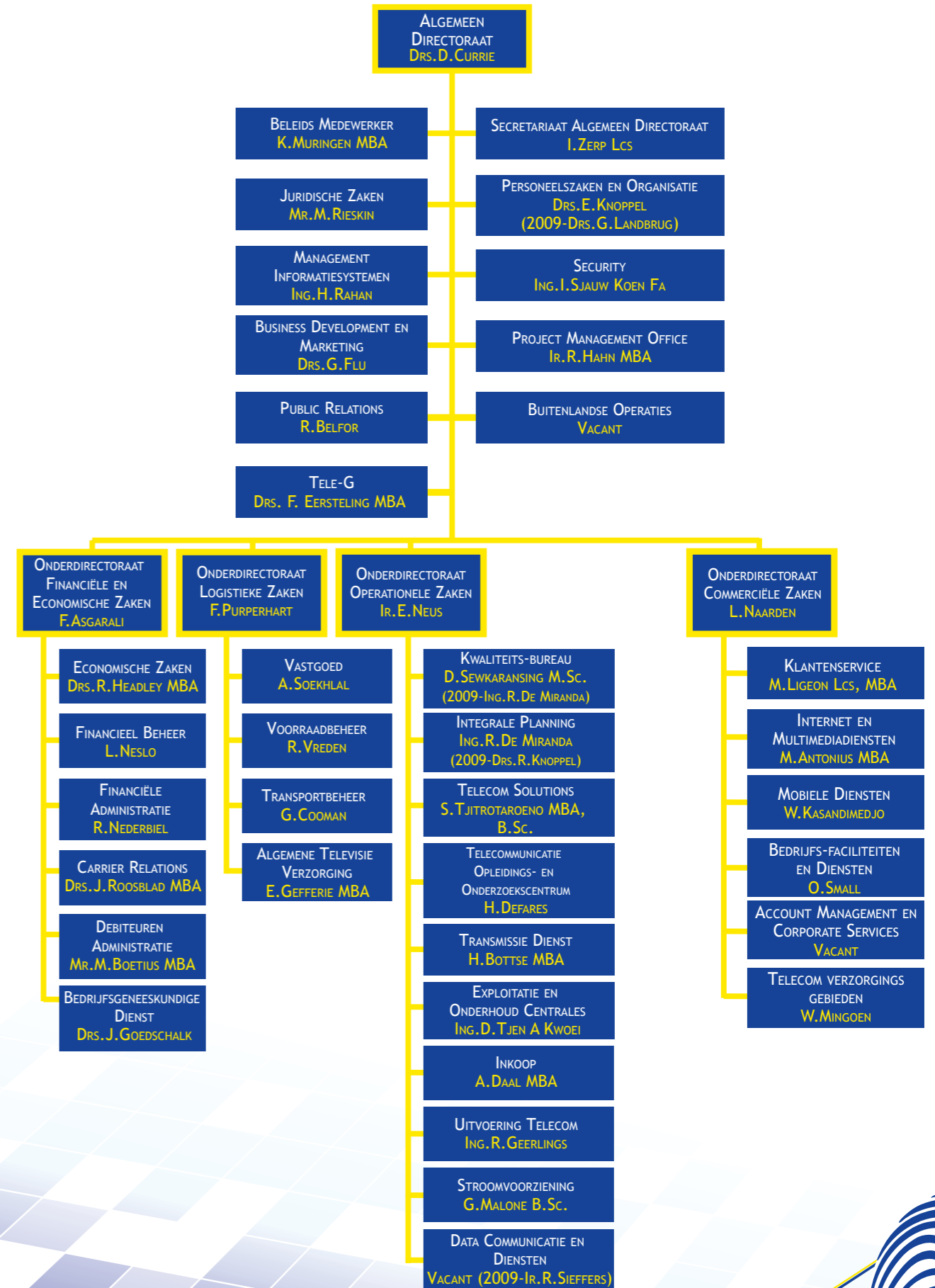
DE ZEVEN GEBODEN VAN TELESUR

- T** OEKOMSTGERICHT
- E** ERLIJKE EN ENTHOUSIASTE UITVOERING VAN HET WERK
- L** OYALE OPSTELLING NAAR HET BEDRIJF
- E** DUCATIE OP CONTINUE BASIS
- S** AMENWERKING DIENT OPTIMAAL TE ZIJN
- U** ITMUNTENDE BEDIENING VAN DE KLANT
- R** ESPECTVOL EN RECHTVAARDIG ONDERLING EN NAAR DE KLANT TOE

HET R.K. KERKGEBOUW EN DE PASTORIE TE MARY'S HOPE.

ORGANOGRAM TELESUR PER MEI 2010

OVERZICHT HISTORISCHE ONTWIKKELING TELESUR

1945	Samenvoeging van 's Lands Radiodienst en 's Lands Telefoonwezen tot 's Lands Telegraaf en Telefoon dienst (LTT).
1948	Installatie eerste automatische huistelefooncentrales.
1952	Inwerkingstelling van de eerste automatische centrale.
1955	Introductie eerste publieke telefoontoestellen met dubbeltjes inworp.
1971	Ingebruikname van de telex-centrale aan de Keizerstraat.
1973	Omzetting van 's Lands Telegraaf en Telefoon dienst in 's Lands Telegraaf en Telefoonbedrijf, LTT.
1976	Ingebruikname van de internationale telefooncentrale aan de Keizerstraat.
1978	In bedrijfstelling van het openbaar mobilfoonnet.
1981	Omzetting van 's Lands Telegraaf en Telefoonbedrijf (LTT) in een nieuwe rechtsvorm: "Sui Generis", het Telecommunicatiebedrijf Suriname, Telesur.
1986	Het Omroeproject Telesur start met televisie-uitzendingen.
1991	Omroeproject Telesur verandert in Algemene Televisie Verzorging, ATV. Omschakeling van vijf- naar zescijferige telefoonnummers op het vaste net.
1993	Telesur gekozen tot voorzitter van de Caribbean Association of National Telecommunication Organizations (CANTO). Het Telecommunicatie Opleidings- en Onderzoekscentrum (TOC) wordt erkend als regionaal trainingscentrum.
1994	Ingebruikname van het glasvezeltrunkkabelnet in Paramaribo.
1995	Telesur opnieuw CANTO-voorzitter. Suriname via Telesur op internet. Aanvang van het nationaal glasvezelkabelproject in Suriname.
1996	Introductie DATANET.
1997	Telesur introduceert X.25 packet switching technology. Aanbieding datacommunicatieservices.
1998	Suriname op Americas II glasvezelkabel. Introductie Telesur Telephone Card. Introductie Fixed Radio Access.
1999	Introductie Prepaid Mobile Service (TDMA).
2000	Introductie ISDN (Datanetwerk).
2001	Telesur gastheer van de Annual General Meeting (AGM) van de CANTO.
2002	Toetreding Telesur tot de GSM Associatie in Rome, Italië. Introductie GSM onder de productnaam Tele.G.
2004	Launch corporate website www.telesur.sr .
2006	Introductie van de nieuwe Telesur slogan: "Telesur keeping us in touch!" Drs. Dirk Currie wordt geïnstalleerd als Directeur van Telesur.
2007	Inwerkingtreden van de Wet op de Telecommunicatievoorzieningen. Hiermede komt er een einde aan de monopoliepositie van Telesur. Telesur is gastheer van de 94ste CANTO Bestuursvergadering in Paramaribo. Drs. Dirk Currie wordt bestuurslid van de CANTO. Ondertekening interconnectie overeenkomst Telesur en overige telecom bedrijven in Suriname.
2008	Telesur is gastheer van de 24ste Algemene Jaarvergadering van de CANTO. Lancering Telesur Mobiel Nederland en Onbeperkt Bellen. Ondertekening overeenkomst Suriname Guyana - Submarine Cable System door Telesur, Guyana Telecommunication & Telegraph Company (GT&T) en Global Marine Systems Ltd.
2009	Start Project Suriname Guyana - Submarine Cable System (SG-SCS). Inauguratie Draadloze Vaste Telefonie in Suriname. Drs. Dirk Currie wordt benoemd tot ondervoorzitter van de CANTO.

KERNcijfers TELESUR

RESULTATEN	2009	2008	2007
	× SRD. 1000		
Bedrijfsopbrengsten	276.612	301.503	317.050
Bedrijfslasten	248.717	233.769	230.382
Operationeel Resultaat	27.894	67.734	86.668
Resultaat Vóór Belastingen	41.416	79.047	119.281
Resultaat Na Belastingen	26.506	50.590	76.340
BALANS			
Balanstotaal	805.421	834.895	817.044
Vaste Activa	417.904	353.715	302.466
Liquide Middelen	227.026	318.600	361.512
Eigen Vermogen	548.418	550.036	545.600
Voorzieningen En Schulden	257.002	284.859	271.444
FINANCIERINGSRATIO'S			
	In procenten		
Eigen Vermogen / Vreemd vermogen	231,3%	193,1%	201,0%
Eigen Vermogen / Totale vermogen	68,1%	65,9%	66,8%
Liquide Middelen + Vorderingen / Vlottende Schuld	174,3%	198,3%	226,8%
RENTABILITEITSRATIO'S			
Resultaat Na Belastingen / Eigen Vermogen	4,8%	9,2%	14,0%
Resultaat Vóór Belastingen + Rente Vreemd Vermogen / Eigen Vermogen + Rentedragend Vermogen	7,6%	14,4%	21,9%
Resultaat Na Belastingen / Totaal Werkzaam Vermogen	3,3%	8,4%	12,8%
Bedrijfsresultaat / Netto Opbrengsten	10,1%	22,5%	27,3%
Resultaat na Belastingen / Netto Opbrengsten	9,6%	16,8%	24,1%
STATISTIEKEN			
	Aantallen		
Aantal werknemers	889	944	986

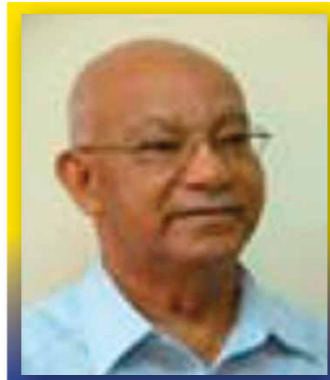
RAAD VAN COMMISSARISSEN TELESUR

MEVR. A. CAIRO
PRESIDENT-COMMISSARIS

DHR. DR. R.G. ADAMA
VICE PRESIDENT-COMMISSARIS

DHR. H. KENS MIL MPA
SECRETARIS

DHR. H. SCHURMAN
LID

MEVR. M.S. ALIBUX-PHERAI
LID

DHR. P. ABENA
LID

PRE ADVIES VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Ter voldoening aan artikel 15 lid 5 van het instellingsdecreet C-38 van Telesur hebben wij de balans en de resultatenrekening van Telesur alsmede de toelichting daarop over het jaar 2009 gecontroleerd en zijn daarbij bijgestaan door Accountantskantoor Tjong A Hung (de externe accountant). De externe accountant heeft een goedkeurende verklaring gegeven met betrekking tot de jaarrekening 2009 van Telesur en uit hoofde van deze verklaring hebben wij dit jaarverslag waar de balans per 31-12-2009 en de resultatenrekening over 2009 deel van uitmaken goedgekeurd.

Wij adviseren daarom de Minister van Transport Communicatie en Toerisme, de balans per 31-12-2009 en de resultatenrekening over 2009 vast te stellen. Deze vaststelling strekt op grond van artikel 15 lid 7 van eerdergenoemd decreet tot decharge van de directeur van Telesur voor het in 2009 gevoerde beheer en eveneens tot decharge van de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht.

Het gerealiseerde resultaat vóór belastingen bedroeg SRD. 41,4 miljoen. Na aftrek van belastingen ad SRD. 14,9 miljoen rest ter verdeling een bedrag van SRD. 26,5 miljoen. Op de Surinaamse telecommarkt zijn drie bedrijven, waaronder Telesur, actief die in onderlinge concurrentie diensten leveren aan de samenleving. In het licht van deze omstandigheid adviseren wij evenals in 2008 het weerstandsvermogen van Telesur verder te versterken.

Rekening houdend met het bovenstaande adviseren wij om de winst na belastingen ten dele ter beschikking te stellen van de Staat. Het overig deel van de winst na belastingen dient door Telesur te worden aangewend ter versterking van het weerstandsvermogen, in lijn met artikel 17 van decreet C-38.

Tot slot spreken wij met genoegen onze waardering en erkentelijkheid uit voor de wijze waarop de directie en alle overige medewerkers van Telesur zich gedurende 2009 voor de onderneming hebben ingezet.

Paramaribo, 14 mei 2010

Raad van Commissarissen van Telesur

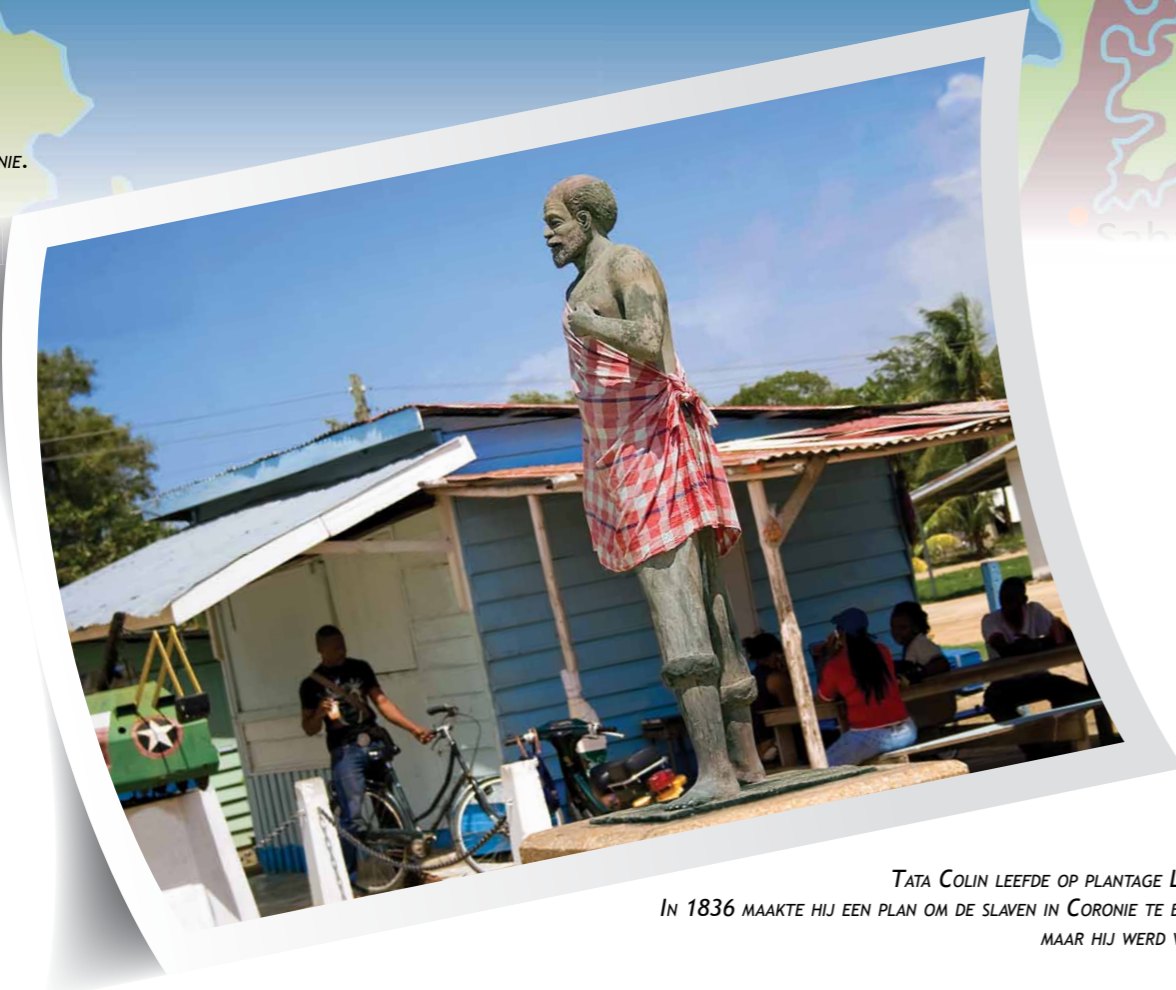
Mevrouw A. Cairo : President-commissaris
De heer Dr. R.G. Adama : Vice President-commissaris
De heer H. Kensmil MPA : Secretaris
De heer P. Abena : Lid
De heer Mr. H. Schurman : Lid
Mevrouw M.S. Alibux-Pherai : Lid

KAART VAN CORONIE.

TATA COLIN LEEFDE OP PLANTAGE LEASOWES.
IN 1836 MAAKTE HIJ EEN PLAN OM DE SLAVEN IN CORONIE TE BEVRIJDEN,
MAAR HIJ WERD VERRADEN.

DISTRICT CORONIE

Even bijpraten met de buurt onder het afdakje of een boodschap doen bij de Chinese supermarkt; het gebeurt allemaal bij het standbeeld van Tata Colin op het marktplein van Totness, de hoofdplaats van Coronie. Het beeld is ter herinnering aan de slavernij. Tata Colin werkte op plantage Leasowes. In 1836 maakte hij een plan om de slaven in Coronie te bevrijden, maar hij werd verraden en het plan mislukte. Tata Colin overleed in Paramaribo, nog voordat hij zijn straf kon ondergaan.

Vanaf de Coppenamebrug kan met de auto via de Oost-West verbinding naar de andere plantages gereden worden. Langs de weg staan vele kraampjes waar echte Coroniaanse parwahoning en kokosolie verkocht wordt. Coronie telt een handvol imkers die alle stands van honing voorzien. De honing wordt verkregen uit de kweek van de honingbijen die nectar halen uit de witte bloemen van de Parwaboom.

Waar Coronie echt haar faam aan te danken heeft, zijn de kokosnoten en alle producten die hiervan gemaakt worden, zoals kokosbezems, kokosmatten en natuurlijk de kokosolie. De kokosplukkers klimmen de boom in om de noten te plukken. De noten worden opengekapt met een houwer en het vruchtvlees wordt uitgestoken. Na de kokos te hebben gemaald en geraspt wordt de kokosmassa gezeefd met een flinke dosis water, waarna de kokosmelk wordt gekookt met als resultaat kokosolie.

Wie door Coronie rijdt, ziet behalve kraampjes met vruchten, honing en kokosolie ook borden langs de weg, die de plekken van oude plantages aangeven. Op deze plekken heeft inmiddels het oerwoud helaas volledig overgenomen. De oudste plantage Burnside, dateert uit 1808. Het oude kerkje van deze plantage staat nog statig langs de weg te pronken. De Engelse namen herinneren aan de Engelse en Schotse plantage-eigenaren. De woning van de districtscommissaris (DC) in Friendship is één van de prachtige historische gebouwen die Coronie rijk is. Onlangs is het huis helemaal gerenoveerd en woont de DC er zelf ook weer in. De fraaie houten huizen doen de oude plantagetijd herleven, maar dit karakteristieke element van Coronie maakt meer en meer plaats voor stenen nieuwbouw huizen.

In Suriname werden plantages meestal aan rivieren aangelegd. Coronie is daarop de uitzondering met haar ligging aan zee. De modderbanken aan de kust zorgden ervoor dat grote schepen het district niet binnen konden varen. Het verkeer bestond daarom altijd uit kleine zeilboten. Nog steeds leeft een aantal Coronianen van de visvangst die de Atlantische Oceaan biedt. Regelmatig varen enkele vissers met het getij mee de zee op. Onderweg komen ze de meest prachtige vogels tegen, waaronder de Rode Ibis.

Coronie heeft grote zonen en dochters voortgebracht die voor Suriname van bijzondere betekenis zijn. Op sportgebied is Letitia Vriesde een begrip op zich. Een dochter van Coronie, die Suriname naar grote hoogten heeft gebracht op internationale sportpodia. En wie kent niet de uitzonderlijke dichtkunst van Michaël Slory, de literaire trots van Suriname en geboren in Coronie. Met zijn vele dichtbundels verwierf hij zowel nationaal als internationaal grote bekendheid en zijn werken zijn bij herhaling bekroond met prestigieuze literatuurprijzen.

De Coronianen staan bekend om hun vriendelijkheid. Ze hebben altijd tijd voor een praatje en zijn bereid een helpende hand te bieden. Wie behoefte heeft aan een uitgebreid gesprek over Coronie doet er goed aan een bezoek te brengen aan Oom Tjon, de antiquair van Coronie. Hij verzamelt in zijn openluchtmuseum alles wat typisch is voor Coronie.

DE DIRECTIE VAN TELESUR

DHR. FRITS L. PURPERHART
ONDERDIRECTEUR LOGISTIEKE ZAKEN

DHR. IR. EDMUND C. NEUS
ONDERDIRECTEUR OPERATIONELE ZAKEN

DHR. DRs. DIRK M.R. CURRIE
DIRECTEUR TELESUR

DHR. LUCIANES V. NAARDEN
ONDERDIRECTEUR COMMERCIELE ZAKEN

DHR. FRANK ASGARALI
COORDINATOR FINANCIËEL EN
ECONOMISCHE ZAKEN

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

Het verslag van de directie is in dit jaarverslag opgedeeld in twee delen. In het eerste deel wordt een algemene beschouwing gegeven van de recente macro-economische ontwikkelingen zowel internationaal als nationaal. Daarna achtereenvolgens een terugblik op 2009 en een vooruitblik op 2010 met betrekking tot het bedrijf van Telesur in al zijn facetten.

MACRO-ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

INTERNATIONAAL

De recessie die de wereldeconomie sinds 2008 doormaakt heeft zich in 2009 duidelijk voortgezet. De economieën van de Verenigde Staten van Amerika en die van West Europa hebben nog steeds te kampen met de gevolgen van de zwaarste financiële crisis sinds die van de dertiger jaren. Aan het einde van 2009 werden de eerste tekenen van licht herstel zichtbaar, echter is door onzekerheid over dreigend faillissement van enkele Euro-landen de volatiliteit op de financiële markten in de wereld enorm. De stabiliteit van de Euro staat onder druk en de wisselkoers van de Euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar heeft op het moment dat dit jaarverslag ter perse ging, het laagste niveau bereikt sinds langer dan 1½ jaar. In de Verenigde Staten van Amerika is een voorzichtig begin gemaakt met het aantrekken van de arbeidsmarkt en het consumentenvertrouwen is er stijgende. Echter is de trend die vanaf het begin van de 21ste eeuw is ingezet dat de economieën van de “emerging” zones zoals China, India en Brazilië een steeds grotere rol van betekenis spelen in de koers die de wereldeconomie opgaat, niet te stuiten.

NATIONAAL

Suriname heeft zich in de economische storm die internationaal woedt, relatief stabiel weten te houden en ondanks het feit dat als gevolg van de mondiale financiële crisis, één van Surinames grote werkgevers haar activiteiten heeft stopgezet in ons land, is een economische groei van 2,5% gerealiseerd volgens schattingen van het Internationaal Monetair Fonds in haar rapportage van februari 2010. Dit is een daling ten opzichte van 2008 en 2007, echter is mede door het strakke monetaire beleid dat gevoerd wordt door de autoriteiten op dit gebied, de groei boven de nullijn gebleven.

De officiële notering van de Surinaamse dollar ten opzichte van de Amerikaanse dollar is in 2009 onveranderd gebleven. Echter is door de drastische daling van het aanbod aan vreemde valuta op de markt, terwijl de vraag ongewijzigd is als gevolg van de formele import, een groeiende onevenwichtigheid ontstaan op de valutamarkt met stijgende koersen op de parallelmarkt als gevolg. Ook de val die de Euro maakte ten opzichte van de dollar internationaal heeft ertoe geleid dat de “Centrale Bank koers” voor de Surinaamse dollar ten opzichte van de Euro sterk is gedaald ten opzichte van de stand aan het begin van 2009.

DE TELECOMSECTOR

In 2009 heeft Telesur het tweede volledige jaar doorgebracht in een markt met concurrentie. Zoals eerder is opgemerkt zijn de gevolgen van de economische recessie die zich internationaal voltrekt, in Suriname relatief beperkt gebleven en gesteld kan worden dat de “telecomconsumptie” in Suriname niet significant te lijden heeft gehad onder deze crisis. In begin 2010 is eveneens de interconnectie tussen de verschillende providers op het gebied van SMS verkeer een feit geworden. Ook na twee jaren in een open markt te hebben geopereerd is Telesur erin geslaagd haar positie als marktleider ruim te behouden.

Wij hebben er alle vertrouwen in dat met onze diensten en producten die ontwikkeld worden vanuit de “NICE” benadering (Netwerk, Informatie, Communicatie en Entertainment), Telesur in Suriname de marktleider zal blijven op alle gebieden de telecomsector betreffende. Het is voor ons belangrijk dat dit kan worden gedaan onder economisch gunstige omstandigheden, zodat de investeringen die recent gepleegd zijn en die in het verschiet liggen duurzaam te gelde kunnen worden gemaakt ten voordele van onze klanten, ons bedrijf en Suriname.

TELESUR IN 2009

In het kort wordt hiernavolgend teruggeblikt op de ontwikkelingen die zich hebben voltrokken bij de verschillende bedrijfsonderdelen van Telesur en eveneens wordt aandacht besteed aan de speciale projecten die in uitvoering zijn.

HET MOBIELE NETWERK

Bepalend voor dit bedrijfsonderdeel is in 2009 geweest het faillissement van de leverancier van het Telesur GSM-netwerk. In 2009 zijn meer dan 10 nieuwe basestations in bedrijf gesteld en bij 26 andere basestations is sprake geweest van capaciteitsuitbreiding of vervanging.

Verder zijn in 2009 de volgende nieuwe diensten geïntroduceerd:

- Met Spoed 4007 op 26 februari 2009, waarbij de mogelijkheid wordt geboden om zonder betaling SMS berichten te versturen met weinig of geen beltegoed.
- Relaunch van de vernieuwde website, My Tele.G.
- De nieuwe Groovy pakketten voor mobiel telefoneren en SMS'en
- Prepaid internet dat het mogelijk maakt om via de mobiele telefoon toegang te hebben tot het internet.
- Activering van VoiceMail voor alle TeleG mobiele aansluitingen.
- Zegge'Msje, waarbij de mogelijkheid wordt geboden een bericht in te spreken en dit als sms te versturen.

CELULAIR (TDMA)

De definitieve beëindiging van het TDMA tijdperk was een feit door in 2009 de laatste nog in bedrijf zijnde basisstations en signaalversterkers onder meer te Albina en Moengo uit te schakelen.

HET VASTE NETWERK

Het aantal aansluitingen op het vaste netwerk is in 2009 gestegen met meer dan 3% in vergelijking met 2008. De projecten die in 2009 zijn uitgevoerd onder de vlag van het bedrijfsonderdeel “Vast Netwerk” zijn onderstaand samengevat:

- Vanwege de groeiende vraag naar transmissiecapaciteit voorbereidende werkzaamheden voor een tweede uitbreiding in 2010, van de SDH backbone die in 2008 werd opgeleverd. SDH is de transporttechniek die is ontwikkeld voor het transporteren van digitale telecommunicatiesignalen over glasvezelkabels, koper of straalverbindingen.
- Inbedrijfstelling van 23 micro-wave transmissieverbindingen om de diverse nieuwe basestations te kunnen operationaliseren.
- Voorbereidende werkzaamheden voor installatie van de verbindingen Brownsberg - Sarafina en die door het Wayambogebied.
- Verglazing Primair kabelnet in eerste instantie om de steeds groter wordende vraag naar breedband aansluitingen met grote snelheden aan te kunnen en om Telesur op middellange en lange termijn in staat te stellen haar klanten breedband diensten (NICE) op kabel aan te bieden.
- Commerciële ingebruikname van een outdoor remote centrale te Rachelshope
- Vergroting van de satelliet back-up capaciteit voor internet.
- Vervanging van verouderde modems ter garantstelling van de continuïteit van de satellietverbindingen.
- Commerciële launch van de technologie voor de draadloze vaste telefonie en voor het aanbieden van breedbandaansluitingen in zowel de kuststrook als in de zuidelijker gelegen woongebieden van Suriname.
- Uitbreiding en aanpassing EVDO draadloos datanetwerk, het netwerk voor draadloze breedband aansluiting.
- Ontwerp, installatie en constructie van zonne-energie voorzieningen te Benzdorp, Kwakoe Gron en Bigi Poika.
- Ontwerp van twee “opbelbooths” ten behoeve van het project draadloze vaste telefonie.
- Implementatie van de “Prepaid” faciliteit voor de Dienst Vaste Telefonie, via een zogenaamde “Prepaid Calling Card”.

DIT HUIS IS TYPEREND VOOR DE STIJL VAN CORONIE.

SURINAME GUYANA-SUBMARINE CABLE SYSTEM (SG-SCS)

Telesur participeert momenteel in het Suriname Guyana-Submarine Cable System (SG-SCS) welke thans in aanbouw is. Dit systeem is een initiatief van Telesur en de Guyana Telephone and Telegraph Company (GT&T). De kabel loopt van Trinidad naar Suriname met een aftak naar Guyana. Een zeekabel systeem wordt altijd eerst op het droge geproduceerd, in elkaar gezet en getest. De productie van het SG-SCS systeem is sedert begin 2009 gestart en in december 2009 is dit systeem geheel getest in de plaats Rognan te Noorwegen. Het SG-SCS heeft haar landingspunt te Totness, Coronie. Vanwege de specifieke gesteldheid van de kust aldaar was het noodzakelijk om een Pre Laid Shore End (PLSE) te doen. Dit houdt in dat er vanaf de beachmanhole 18 kilometer kabel richting zee vooraf moest worden gelegd vanwege de ondiepe modderige kust. De PLSE is succesvol opgeleverd in januari 2010.

In het kader van het SG-SCS-project informeert Telesur de gemeenschap middels stakeholdersmeetings. Het doel hiervan is om de samenleving zoveel mogelijk te betrekken bij dit project, maar ook om enige aspecten van hun zijde mee te nemen. Er zijn in dit verband in totaal 9 stakeholdersmeetings georganiseerd.

Het SG-SCS-project heeft voor Telesur een historische betekenis, omdat het hierbij gaat om de grootste investering in een project, en dit het 1e zeekabelsysteem is met een landingspunt in Suriname. Er wordt daarom ook een documentaire geproduceerd over het nieuwe zeekabelsysteem.

ZEEKABEL SYSTEEM INGELADEN TE NOORWEGEN.

WERKZAAMHEDEN BIJ DE LANDINGPOINT TE TOTNESS, CORONIE.

UITBREIDING APPARATUUR VOOR TRANSMISSIE

Transmissie apparatuur is noodzakelijk om het verkeer van het ene punt naar het andere punt succesvol te versturen. In dit kader zijn in 2009 de volgende zaken aan de orde geweest:

- Afronding en oplevering van de uitbereiding van het SDH transmissienetwerk ter verbetering van beschikbare capaciteit, vergroting van de efficiëntie van het beheer van het netwerk en verbetering van de internet infrastructuur op diverse locaties.
- Verdere uitbreiding en verbetering van het U-mux netwerk, waarmee data en spraak diensten op maat kunnen worden geboden, door het installeren van hardware en nieuwe software op diverse locaties.
- Verdere uitbreiding van het micro-wave radio transmissienetwerk. De ethernet interface units waarmee deze radio's kunnen worden voorzien, werden voor de eerste maal in het Apoeragebied met succes toegepast na in Paramaribo te zijn getest. Ook het verkeer van Zanderij en Brownsberg werd overgezet op de Marconi/ Ericsson radioverbinding.

REMOTE SIGNALLING PROJECT

In samenwerking met het Telecommunicatie Opleidings- en Onderzoekscentrum, TOC, heeft de afdeling Stroom Voorziening het Remote Signalling Project voortgezet op 8 locaties in stad, districten en binnenland, waarmee constante monitoring en signalering van operationele condities wordt bewerkstelligd. Dit systeem is door technici van de afdeling Stroom Voorziening ontworpen, geïmplementeerd en verbeterd en heeft een positieve invloed gehad op het terugdringen van het aantal storingen en op de kosten van beheersing.

SOLAR-INSTALLATIES

Om het binnenland van Suriname geheel met telecommunicatie te ontsluiten, maken wij gebruik van alternatieve energievormen. Telesur is al sinds de jaren negentig van de vorige eeuw bezig met het opzetten van zonne-energie installaties in het binnenland. Deze installaties werden uitgevoerd door externe bedrijven. In 2009 zijn er zes solar installaties met succes opgezet en in gebruik genomen te Pikin Slee en Gunsij, Guyaba, Kwakoeogron, Benzdorp en Bigi Poika. Het in eigen beheer uitvoeren van het ontwerpen, begeleiden en/of maken van de zonne-energie installaties door Telesur heeft geresulteerd in een kostenbesparing van meer dan 50%.

DE EIGENARESSE VAN DIT KRAAMPJE MAAKT ER EEN KLEURIG FEEST VAN OM BIJ HAAR TE KOPEN.

DEZE JONGEMAN WACHT OP HET GETIJ, OM MET ZIJN VISSERSBOOT UIT TE VAREN.

BREEDBAND DIENSTEN

De ontwikkelingen met betrekking tot de breedband diensten van Telesur kunnen als volgt worden samengevat:

- Realisatie van een groei van ca. 55% van het aantal breedband (ADSL) abonnees in 2009.
- Breedband via de mobiele telefoon:
  - Commerciële introductie van breedband-roaming voor Prepaid-klanten, zodat bezoekers uit het buitenland in Suriname en Telesur klanten in het buitenland ook gebruik kunnen maken van datadiensten. De introductie heeft geleid tot uitbreiding van het aantal simultane gebruikers naar zestigduizend.
  - Introductie van de volgende diensten op het breedbandnetwerk voor mobiele telefonie van Telesur:
    - o 'Push To Talk'. Dit is een 'Walkie Talkie'-achtige dienst middels een mobiele telefoon over het GSM netwerk.
    - o MMS (multimedia messaging service) en WAP (Wireless Application Protocol) services. Een MMS is een geavanceerd SMSje met als extra mogelijkheden het versturen van geluid, foto's en video's. De WAP techniek biedt de mogelijkheid om ringtones en foto's te downloaden vanuit een applicatie.
    - o "Data only sim", waarbij de sim alleen maar gebruikt wordt voor data diensten.
    - o Push to email, waarbij nieuwe e-mail meteen zichtbaar wordt.
- Succesvolle uitvoering van tests van de BPL (Broadband over Power Line)-technologie of te wel Breedband over de stroomkabel in samenwerking met de N.V. Energiebedrijven Suriname. Tijdens de pilot fase is het gelukt om een communicatielink over 1,6 km aan hoogspanningslijnen te bewerkstelligen.

TELESUR MOBIEL NEDERLAND

In 2009 is het succes van de dienst "Telesur Mobiel Nederland" (TMN) die commercieel werd geïntroduceerd op 25 november 2008 gecontinueerd. Met deze faciliteit is het voor gebruikers mogelijk om met een TMN simkaart vanuit Nederland en Suriname voor € 0,10 te bellen naar alle Telesur nummers, zowel vast als mobiel, in Nederland en in Suriname. In 2009 werd het aantal verkooppunten van de TMN opwaardeerkaarten uitgebreid. Behalve op alle Telesur kantoren in Suriname zijn de kaarten ook te verkrijgen bij de Tele-G shops en in Nederland bij alle filialen van de drogist Kruidvat en Trekpleister. De Telesur medewerkers hebben eveneens een belangrijke bijdrage geleverd aan het markten van TMN door bij hun familie, vrienden en kennissen dit product aan te bieden door hen een gratis TMN simkaart inclusief € 5 beltegoed aan te bieden via de actie die vanuit www.telesurnederland.nl werd gehouden. Het succes van TMN geeft aan dat de gebruiker daadwerkelijk het "Twee Landen Eén Gevoel" ervaart en waardeert. TMN is naast "Onbeperkt Bellen" de tweede dienst die door Telesur op de Nederlandse markt is gelanceerd en wij blijven eraan werken om ook in Nederland continuïteit en optimaal voordeel te brengen voor zowel onze klanten als voor Telesur. Hiermede wordt ook met deze dienst onze bedrijfslogan "Keeping us in touch" levendig gehouden.

VERSTREKKING VAN FACTUURINFORMATIE

Verbetering van de dienstverlening met betrekking tot het factuureerbeleid en de incasso is in 2009 gerealiseerd door verdere ontwikkeling van de mogelijkheden voor het opvragen van factuurinformatie via:

- Telefoonnummer 106.
- www.telesur.sr/TROI voor gespreksspecificaties.
- De loketten op de verschillende Telesur kantoren.
- Aanvraag maandelijkse aanbieding factuur via Surpost.
- E- facturen.

ATV

Bij ATV hebben in 2009 de volgende ontwikkelingen zich voorgedaan:

- Installatie van een nieuwe 5 KW zender ten behoeve van TV2. Geïnstalleerd met als doel verdere verbetering van het ontvangstsignaal van TV2. De 1.5 KW zender die hierdoor is vrijgekomen, is verplaatst naar het "Cocosdistrict", ter vervanging van de oude 400 W zender.
- Verdere uitbreiding van het ATV signaal door de aankoop van nog een 5 KW digitale zender en transmissieapparatuur. Deze zender is op de Brownsberg geplaatst, waardoor een aanzienlijk deel van het Sipaliwinigebied kan worden opgenomen in het bestrijingsgebied van ATV. De zender die hierdoor vrijkomt, zal worden ingezet voor de uitbreiding van het TV2 signaal naar het westen van Suriname.

HRM, OPLEIDING EN TRAINING

Door Telesur zijn in 2009 in het kader van het strategisch plan 2006-2010 specifieke trainingen verzorgd. Daarnaast is ook veel geïnvesteerd in training van het personeel buiten het bedrijf, zowel in Suriname als in het buitenland. Het betreft hier de volgende trainingen en opleidingen.

- Klantenservice trainingen verzorgd voor Front en Back Office personeel en andere functionele groepen.
- De klantgerichtheidstraining voor 520 medewerkers.
- De workshop Change Agents voor 50 medewerkers.
- De workshop Leadership voor 50 managers en stafleden.
- De regionale New Generation Network, NGN, workshop die georganiseerd is in het kader van het "Excellence programma" in samenwerking met CANTO.
- Het CANTO Mini Master Business Administration, MBA programma, welk door Informa is verzorgd, waarbij Telesur als gastheer is opgetreden.
- De coördinatie door het Telecommunicatie Opleidings- en Onderzoekscentrum (TOC) van 169 trainingen waaraan in totaal 1.416 trainees hebben deelgenomen en het faciliteren van 83 stagiaires op diverse niveaus van LTS tot universitair.
- De afronding van de HBO ICT opleidingen en de opleiding aan het Polytechnic College (PTC) door verschillende medewerkers en het behalen van het MBA diploma.

Ook in 2009 is weer de verkiezing van "Rolemodels" gehouden en wel voor de derde keer. Het doel van de verkiezing van "Rolemodels" is om medewerkers die uitzonderlijke prestaties leveren in het voetlicht te plaatsen en hen daarbij als voorbeeld te stellen voor de overige medewerkers. Hierbij wordt uitgegaan van "goed voorbeeld doet volgen". Door één collega voor te dragen uit een aantal van tien genomineerden, hebben de Telesur medewerkers bepaald wie in aanmerking is gekomen voor de titel van "Rolemodel 2009". Daarbij diende rekening gehouden te worden met verschillende criteria waar de zeven Telesur geboden onderdeel van uitmaakten. Tijdens de jaarrede 2009 van Telesur is bekend gemaakt wie in aanmerking is gekomen voor de titel "Rolemodel 2009".

PERONEELVERENIGING TELESUR

De Personeelsvereniging van Telesur heeft in 2009 wederom waardevolle ondersteuning geboden bij de volgende "signature events" die door Telesur worden georganiseerd:

- De Srefidensie Marathon.
- Telesur 1 mei snelloop met trimloop.
- De Telesur snelloop en trimloop in Nickerie in verband met Wereld Telecommunicatiedag.
- De Familyday.
- De Avond vierdaagse.
- Het Jaarafsluitingsfeest 2009.
- De 10-km zwemwedstrijd.

INNOVATION AWARD 2009

Het innovatie competitie programma van Telesur heeft als doel de creativiteit van de medewerkers te bevorderen. Hierbij wordt elke medewerker in de gelegenheid gesteld om ideeën in te zenden welke na toetsing omgezet dienen te worden in concrete creatieve en innovatieve diensten en producten die aan de criteria van omzetvergroting, kwaliteitsbehoud en/of -verbetering en kostenbeheersing voldoen. In 2009 is de top 10 van de deelnemers aan de Innovation Award 2009 bekend gemaakt. Van de ideeën die in de top 10 terecht zijn gekomen worden businessplannen gemaakt. De businessplannen worden door een beoordelingscommissie getoetst op eerdergenoemde criteria en na selectie van de drie beste businessplannen zal er toewijzing van een budget en andere benodigde middelen plaatsvinden. De bedenkers van de ideeën van de top drie businessplannen, komen elk in aanmerking voor een geldbedrag en een certificaat.

MEDISCHE VOORZIENINGEN

In 2009 is opnieuw invulling gegeven aan realisatie van het doel om de kwaliteit van de zorg zo hoog mogelijk te houden en zodoende de gezondheidstoestand van de rechthebbenden te optimaliseren. De screeningsprogramma's hart en vaatziekten, diabetes mellitus en baarmoederhalskankeronderzoek zijn in 2009 geïntensiveerd en geëvalueerd. Ook is door de verhuizing van het laboratorium naar een grotere ruimte achter de apotheek de kwaliteit van de zorg op het gebied van het uitvoeren van chemische labtesten significant verbeterd.

BRANDING EN PROMOTIE

In 2009 zijn de volgende activiteiten ondernomen en campagnes gevoerd in het kader van branding en promotie:

- 2009 zijn de volgende activiteiten ondernomen en campagnes gevoerd in het kader van branding en promotie:
- "Tele.G. met jou naar", een campagne gericht op vergroting van de kennis van Surinamers over het Tele G. bereik.
- "Tele.G. 10 mobiel", een radio programma op initiatief van radio 10, waarbij van maandag tot en met vrijdag een bekende of bijzondere Surinamer wordt geïnterviewd via een mobiele telefoon.
- Plaatsing van een Bluetooth advertentie via MacIntosh Media op de JAP Internationale Luchthaven te Zanderij. Middels Bluetooth wordt een advertentie van Tele.G. gestuurd naar alle mobiele toestellen, waarvan de Bluetooth functie geactiveerd is.
- Participatie aan de Jaarbeurs 2009 met als doel meer bekendheid geven aan de Telesur producten en diensten, informatie inwinnen voor toekomstige diensten en het imago van Tele.G. uitdragen.
- Branding van locaties en objecten met name de Pa Levi sporthal, het dak van de NV Havenbeheer, Hotel Residence Inn, het Nacionello Sportcomplex en het Letitia Vriesde Sportcentrum te Coronie.
- Telesur - Staatsolie Got Talent 2009. Got Talent is in 2009 wederom gehouden, met als doelgroep jongeren, maar in het bijzonder de middelbare scholieren. Het contest is gefinancierd door 3 sponsors, nl. Telesur, Staatsolie en Telenamic. Het contest is ook via het internet uitgezonden via www.telesur.nl voor de TMN klanten en zij konden ook stemmen voor hun favoriete school.
- Letitia Vriesdes Buurtsportpromotie. De aanvraag van de Stichting Letitia Vriesde Sportpromotie voor sponsoring van de buurtsportactiviteit voor jongeren van 6 t/m 16 jaar op

9 locaties in Paramaribo werd voor 2 locaties goedgekeurd. De activiteiten op het “Plein van 12 Mei” en het sportveld Latour werden voor de duur van 12 maanden door Telesur bekostigd. Daarmee heeft Telesur de ontwikkeling van de atletiek aan de basis een push gegeven en verwierf het “good will” in de plaatselijke omgeving. In een verslag geeft de organisatie cijfermatig aan dat het project geslaagd is en wordt aan Telesur opnieuw de mogelijkheid geboden om het project te ondersteunen.

- Workshops leren SMS'en. Aan senioren burgers werd tijdens deze workshops op een gezellige manier geleerd hoe een sms te schrijven, verzenden, alsmede op te waarderen. Dit project is een initiatief van Telesur.
- Workshop Zegge' Msje. In verband met de introductie van de dienst Zegge' Msje is een workshop gehouden voor mensen met een visuele beperking, waarbij hen werd geleerd hoe de dienst te gebruiken.
- Telesur is voor de tweede achtereenvolgende maal als beste dienstverlener onderscheiden met de Suriname Customer Service Award. De Customer Service Award moet het bedrijfsleven stimuleren tot klantgericht handelen en klantvriendelijkheid. Deze hoge erkenning voor ons bedrijf werd door de Suriname Yellow Pages uitgereikt. Op 1 december 2009 heeft Telesur eveneens een award mogen ontvangen van de Suriname Business Coalition en de Vereniging Surinaams Bedrijfsleven, als blijk van waardering voor de inspanningen die het bedrijf heeft gepleegd op het gebied van HIV/ AIDS.

DE BETONNEN CONSTRUCTIE VAN DE SLUIS IN TOTNESS LIJKT WEL VAN HOUT GEMAAKT.
DE SLUIS REGELDE VROEGER DE WATERSTAND VAN HET TOTNESSKANAAL.

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Ook in 2009 is onze rol als maatschappelijk verantwoordelijke onderneming weer gebleken uit de diverse projecten die wij hebben ondersteund. Een lijst van enkele organisaties die door Telesur zijn gesponsord in de afgelopen periode is hieronder opgenomen.

- Commissie Srefidensi Marathon in verband met de deelname aan de Miami marathon door Vismale en Tijndal.
- Surinaams Olympisch Comité in verband met de organisatie van het sportgala.
- Sunset Optimist Club of Paramaribo in verband met het Engelstalig spreekcontest voor studenten van het MULO onderwijs.
- Ministerie van Arbeid Technologische ontwikkeling en Milieu, in verband met de organisatie van de informatiebeurs “Duurzame werkgelegenheid en de muziekindustrie”.
- Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB) in verband met de herdenking 60-jarig bestaan VSB.
- De Surinaamse Tafelronde in verband met de organisatie van een educatieve tour en verwendag ten behoeve van kindertehuizen Alkmaar, Koesikwarano en Leliëndaal te Commewijne.
- Stichting Raid Adventure Suriname in verband met het organiseren van kampen voor jongeren ter bevordering van hun zelfvertrouwen, team spirit en sociale aanpassing.
- Comité Natuurkunde Olympiade Suriname in verband met de participatie aan de Internationale Natuurkunde Olympiade in Zagreb, Kroatië.
- Institute for Graduate Studies & Research t.b.v. de organisatie van een seminar in verband met de 70ste verjaardag van Fred Derby.
- Stichting ter bevordering van Kunst en Cultuur in Suriname in verband met de organisatie van Suripop XVI.

EÉN VAN DE RECENTELIJK GERENOVEERDE GEBOUWEN IN CORONIE IS DE WONING VAN DE DISTRICTSCOMMISSARIS IN FRIENDSHIP.

FINANCIËLE RESULTATEN 2009

De jaarstukken 2009 zijn door de vertegenwoordiger van onze eigenaar, de Minister van Transport Communicatie en Toerisme, mevrouw Mr. Richel Apinsa vastgesteld. Met deze vaststelling is decharge verleend over het gevoerde beleid in 2009. Over 2009 zal een bedrag van in totaal SRD. 28.2 miljoen worden bijgedragen aan de staatskas waarvan SRD. 13,3 miljoen aan winstuitkering. De winst na belastingen zal tussen Telesur en de Staat verdeeld worden in de verhouding 50% : 50%.

De netto opbrengsten zijn in 2009 gedaald met 8,3% t.o.v. 2008. De omzetten bij de mobiele telefonie, vertoonden op totaalniveau (nationaal en internationaal) een stijging van 2,4%, echter was er bij internationale telefonie een daling van 18,2%. Ook de kosten van verkoop en marketing die stegen met 45% droegen bij aan de daling van de netto opbrengsten naar SRD. 277 miljoen in 2009 ten opzichte van SRD. 302 miljoen in 2008.

In onderstaand diagram is een grafische weergave opgenomen van de opbrengsten in 2009 ten opzichte van die in 2008.

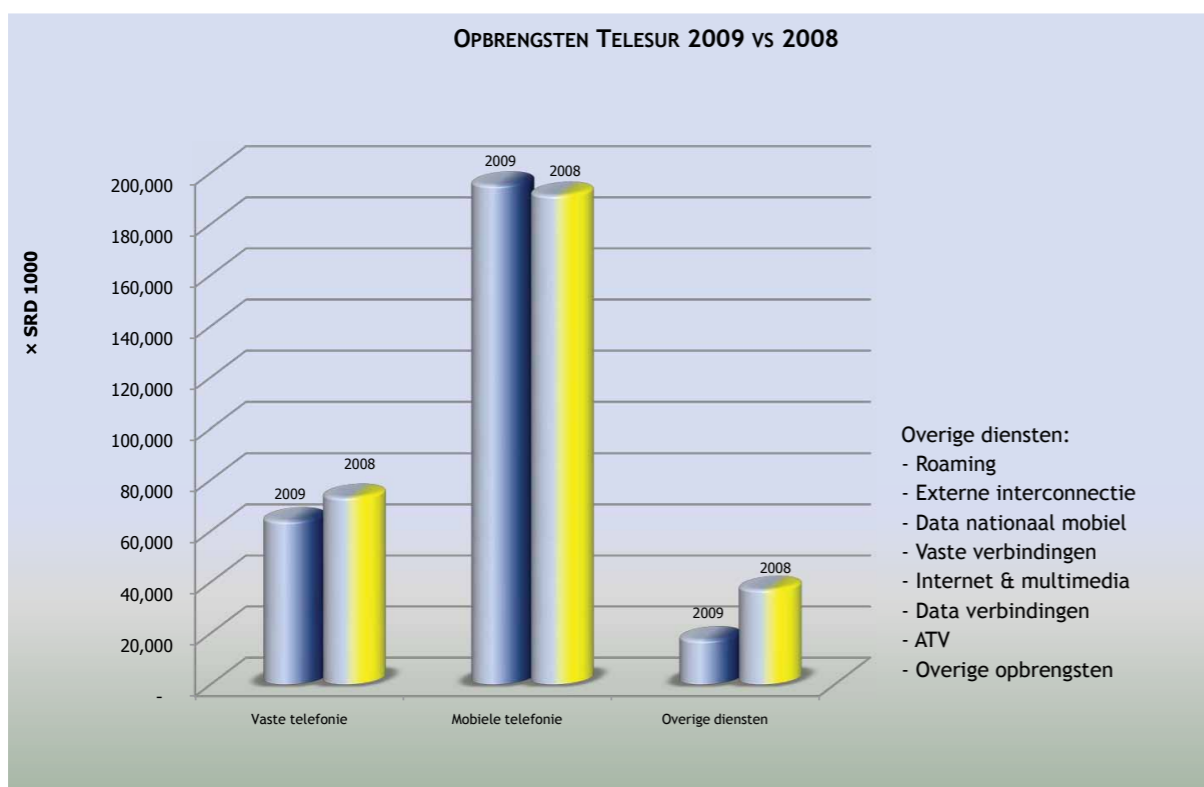

Diagram 1: Opbrengsten Telesur 2009 en 2008.

Tegenover de daling van de totale netto opbrengsten staat een stijging van de totale bedrijfskosten met 6,4%. De kosten van "infrastructuur telecommunicatie" die met 46,3% stegen en de stijging van de dotaties aan de voorzieningen met 169,8% zijn onderdelen die hebben bijgedragen aan de stijging van de totale bedrijfskosten in 2009 van SRD. 249 miljoen ten opzichte van SRD. 234 miljoen in 2008. In 2009 is er een verhoogde focus geweest op verbetering van de kwaliteit van onze dienstverlening inclusief de back-up faciliteiten en daarnaast een verruiming van het bestrijingsgebied.

In onderstaand diagram is een grafische opgave opgenomen van de ontwikkeling van de bedrijfskosten van Telesur van 2008 naar 2009.

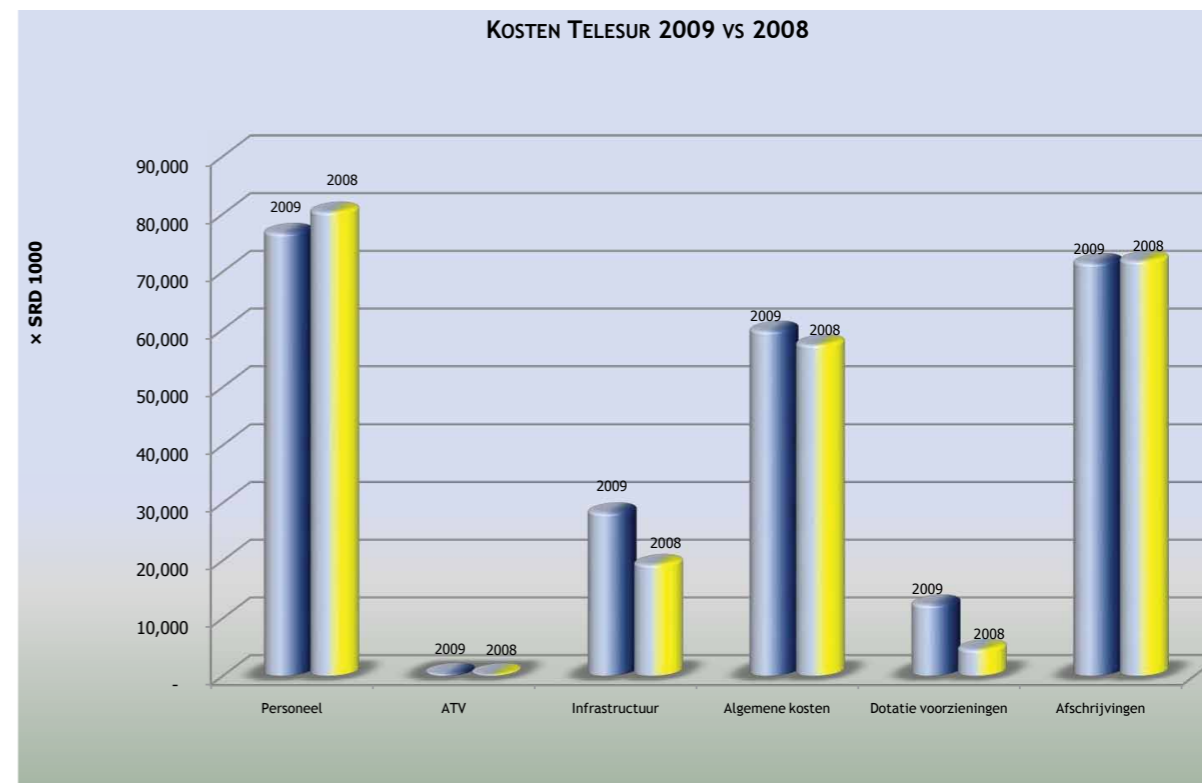

Diagram 2: Bedrijfskosten Telesur 2008 en 2009.

Het operationele bedrijfsresultaat komt rekening houdend met het bovenstaande, ultimo 2009 uit op SRD. 27,9 miljoen, een daling van bijna 59% ten opzichte van de SRD. 67,7 miljoen uit 2008.

Zoals eerder aangegeven is de bijdrage van Telesur aan de staatskas over het jaar 2009 SRD. 28,2 miljoen en aan de algemene reserve van Telesur wordt vanuit het resultaat na belastingen SRD. 13,3 miljoen toegevoegd.

In 2009 is een bedrag van SRD. 137 miljoen geïnvesteerd in de uitbreiding en vervanging van onze infrastructuur. De investeringen zijn voor 100% gefinancierd uit eigen middelen. Het betreft hier voornamelijk investeringen met betrekking tot het SG-SCS project en de aanschaf van centrales en stations. Op de balans per 31-12-2009 steeg de post materiële vaste activa met 18,7% naar SRD. 414,6 miljoen ten opzichte van SRD. 349 miljoen ultimo 2008. De financiële vaste activa zijn ten opzichte van 2008 gedaald met 29,2% naar SRD. 3,3 miljoen in 2009.

Het eigen vermogen van Telesur daalt van SRD. 550 miljoen per 31-12-2008 naar SRD. 548,4 miljoen aan het einde van 2009. Een daling van 0,3%. De lange termijn schuldenpositie van Telesur blijft ten opzichte van 2008 ongewijzigd en de korte termijn schulden dalen met 10,3% van SRD. 233,9 miljoen in 2008 naar SRD. 209,8 ultimo 2009. Ook de voorzieningen dalen en wel met 7,5% naar SRD. 46,5 miljoen in 2009 ten opzichte van SRD. 50,2 miljoen in 2008.

Vooruitblik 2010

Wij van Telesur zien het jaar 2010 optimistisch tegemoet. We staan voor de uitdaging een afzetgroei te realiseren in 2010. Hiertoe zal in 2010 de nadruk worden gelegd op verdere vergroting van de focus op:

- Oplevering van de nieuwe SG-SCS zeekabel, de glasvezelkabel die door de Atlantische Oceaan loopt van Trinidad naar Suriname.
- Uitvoeren van een deelproject bij het SG-SCS namelijk de aanleg van een nieuwe landkabel die zal lopen van Nickerie naar Albina.
- Het aanbieden van nog meer innovatieve diensten en “Value Added Services”.
- Verdere uitbreiding van het Telesur vaste netwerk naar gebieden ver van Paramaribo gelegen.
- Operationalisering van nieuwe indoor telefooncentrales voor vaste telefonie.
- Operationalisering van GSM sites in het diepe binnenland van Suriname.
- Ingebruikname van nieuwe basisstations voor mobiele breedbanddiensten in en om groot Paramaribo.
- Verdere vergroting van het bestrijksgebied van zowel ATV als TV2.
- Opstellen van ontwikkelingsprogramma's op managementniveau voor het hoger kader van Telesur.
- Uitbesteding van non core bedrijfsonderdelen van Telesur.

In 2011 zal Telesur zijn 30ste verjaardag vieren. Aan deze verjaardag zal bijzondere aandacht besteed worden. De inhoud van het feestprogramma zal tijdig worden gepresenteerd aan de Telesur medewerkers en aan de rest van de gemeenschap.

Voor Telesur blijft het thema van 2009 “Neem verantwoordelijkheid, Onderneem Samen” recht overeind staan in 2010. Gewapend met deze instelling zullen wij onze klanten blijven bedienen en er smart aan blijven werken hen op maat van professionele en deskundige diensten en producten te kunnen voorzien.

Paramaribo, mei 2010

De directie van Telesur
Namens deze,

Drs. Dirk Currie
Directeur

DE PARWAHONING WORDT VERZAMELD DOOR BIJEN UIT DE WITTE BLOEMEN VAN DE PARWABOOM.

OOM TJON IS DE ANTIQUAIR VAN CORONIE.
IN ZIJN OPENLUCHTMUSEUM VERTELT HIJ DE MOOISTE VERHALEN

MICHAËL SLORY

Michaël Slory werd op 4 augustus 1935 geboren te Totness. Hij is gepensioneerd leraar Spaans en begon in 1961 met het uitgeven van gedichten bundels. Michaël Slory heeft meer dan honderd gedichten uitgebracht in verschillende talen waaronder het Nederlands, Sranang Tongo, Engels en Spaans. Michaël Slory publiceert nog steeds in de Surinaamse dagbladen.

Onderstaand een gedicht van Michaël Slory over Coronie.

CORONIAANSE INDRUKKEN

Fluister
een onoogelijk woord
in mijn oor,
zachtjes als het licht
dat zijdelings valt
in mijn nek.

Fluister
een lispelzacht woord
van schaduwen
van kokospalmen
op schelpzand
op zoute klei
op paden
die langs trenzen
leiden
naar visgaten.

Hier is een mens
die luistert.
(op gamalanmuziek)

Bron: Een andere weg, november 1961

MICHAËL SLORY.

VERKORTE JAARREKENING 2009

BALANS PER 31-12-2009

	2009	2008
	× SRD. 1	
ACTIVA		
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
TERREINEN EN GEBOUWEN	34.366.605	29.538.470
CENTRALES EN STATIONS	108.359.496	101.949.027
KABELNETTEN EN STRAALVERBINDINGEN	114.171.272	133.548.189
ABONNEE-APPARATUUR	11.661.922	13.761.331
TRANSPORTMIDDELEN	7.652.687	5.573.600
OVERIGE VASTE ACTIVA	20.628.740	15.056.844
ONDERHANDEN INVESTERINGEN	117.735.141	49.587.683
	414.575.863	349.015.144
FINANCIËLE VASTE ACTIVA	3.328.482	4.699.680
VLOTTENDE ACTIVA		
VOORRADEN	21.532.245	17.420.211
VORDERINGEN	138.957.504	145.159.727
LIQUIDE MIDDELEN	227.026.482	318.600.251
	387.516.231	481.180.189
	805.420.576	834.895.013
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
KAPITAAL	93.349.826	93.349.826
ALGEMENE RESERVE	428.561.992	406.096.390
RESULTAAT LOPEND JAAR	26.506.454	50.590.223
	548.418.272	550.036.439
VOORZIENINGEN	46.475.326	50.236.991
LANGLOPENDE SCHULDEN	700.471	700.471
KORTLOPENDE SCHULDEN	209.826.507	233.921.112
	805.420.576	834.895.013

RESULTATENREKENING 2009

	2009	2008
	× SRD. 1	
NETTO OPBRENGSTEN		
GEREGULEERDE DIENSTEN	257.613.646	272.124.462
NIET GEREGULEERDE DIENSTEN	59.937.067	55.860.695
OPBRENGST ATV	2.365.772	2.464.123
OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN	2.691.820	2.696.399
	322.608.305	333.145.679
AF: VERKOOP- EN MARKETINGKOSTEN	45.996.412	31.642.333
	276.611.893	301.503.346
KOSTEN		
PERONEELSKOSTEN	76.651.575	80.332.567
KOSTEN ATV	377.282	300.357
KOSTEN INFRASTRUCTUUR EN TELECOMMUNICATIE	28.261.777	19.312.707
ALGEMENE KOSTEN	59.689.914	57.432.004
DOTATIE/ (VRIJVAL) VOORZIENINGEN	12.305.081	4.561.285
AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA	71.431.794	71.830.218
	248.717.423	233.769.138
BEDRIJFSRESULTAAT	27.894.470	67.734.208
FINANCIËLE BATEN EN (-LASTEN)		
INTERESTBATEN (LASTEN)	9.407.831	11.578.260
KOERSVERLIES	7.513.898	5.552.427
	1.893.933	6.025.833
	29.788.403	73.760.041
OVERIGE BATEN EN LASTEN	11.627.931	5.164.203
	41.416.334	78.924.244
RESULTAAT UIT DEELNEMING	-	122.982
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN	41.416.334	79.047.226
INKOMSTENBELASTING	14.909.880	28.457.003
RESULTAAT NA BELASTINGEN	26.506.454	50.590.223

KASSTROOMOVERZICHT 2009

KASSTROOMOVERZICHT	2009	2008
	× SRD. 1	
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
BEDRIJFSRESULTAAT	27.894.471	67.734.208
AANPASSINGEN VOOR:		
AFSCHRIJVINGEN	71.431.794	71.830.218
VOORZIENINGEN	-3.761.665	-626.039
	67.670.129	71.204.179
MUTATIES IN WERKKAPITAAL:		
VOORRADEN	-4.112.034	-1.567.294
VORDERINGEN	6.202.223	-7.946.990
KORTLOPENDE SCHULDEN	-24.094.605	14.043.242
	-22.004.416	4.528.958
KASSTROOM UIT BEDRIJFSOPERATIES:		
INTERESTBATEN EN LASTEN	9.407.831	11.578.260
INKOMSTENBELASTING	-14.909.879	-28.457.003
OVERIGE BATEN EN LASTEN	11.627.929	5.164.203
	6.125.881	-11.714.540
	79.686.065	131.752.805
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
INVESTERINGEN/DESINVESTERINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA	-136.992.513	-124.285.145
TOENAME/AFNAME FINANCIËLE VASTE ACTIVA	1.371.198	1.206.183
WINST UIT DEELNEMING	-	122.982
	-135.621.315	-122.955.980
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN:		
WINSTUITKERING	-28.124.621	-46.154.038
LANGLOPENDE SCHULDEN	-	-2.652
	-28.124.621	-46.156.690
NETTO KASSTROOM	-84.059.871	-37.359.865
CONVERSIERESULTAAT	-	-
KOERSVERSCHILLEN	-7.513.898	-5.552.427
AF/TOE NAME LIQUIDE MIDDELEN	-91.573.769	-42.912.292
LIQUIDE MIDDELEN BEGIN BOEKJAAR	318.600.251	361.512.000
LIQUIDE MIDDELEN EIND BOEKJAAR	227.026.482	318.600.251

ALGEMENE TOELICHTING OP DE JAARREKENING TELECOMMUNICATIEBEDRIJF SURINAME (TELESUR)

ALGEMEEN

ACTIVITEITEN

De activiteiten van het Telecommunicatiebedrijf Suriname, afgekort Telesur, bestaan hoofdzakelijk uit:

- de aanleg, instandhouding en het gebruik van telefoons, internetfaciliteiten en overige telecommunicatiemiddelen;
- het uitvoeren van bij of krachtens wettelijke regelingen aan haar opgedragen taken op telecommunicatiegebied;
- het zich belasten met die verrichtingen die uit hoofde van hun verband met voornoemde taken geacht worden tot haar werkgebied te behoren.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN BEPALING VAN HET RESULTAAT

De cijfers opgenomen in deze jaarrekening zijn ontleend aan de in USD gevoerde administratie en zijn als volgt tot stand gekomen.

CONVERSIE

BALANS

De balansposten zijn tegen de jaareindekoers per 31 december 2009 omgerekend. Deze koers bedraagt US\$ 1 is SRD 2,78 (2008:USD 1 is SRD 2,78).

RESULTATENREKENING

Alle posten zijn tegen de gemiddelde jaarkoers omgerekend. De gemiddelde koers bedraagt voor 2009 US\$ 1 is SRD 2,78 (2008:USD 1 is SRD 2,78).

VERGELIJKING MET HET VOORGAAND JAAR

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

ALGEMEEN

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva tegen de nominale waarde gewaardeerd. Hierbij wordt op voorraden en op vorderingen indien dit noodzakelijk is, een voorziening in mindering gebracht.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Terreinen aangeschaft vóór 1 januari 1990 zijn gewaardeerd tegen de getaxeerde waarde per 1 januari 1990 terwijl aangeschafte terreinen na 1 januari 1990 voor de aanschafwaarde zijn opgenomen. De overige materiële vaste activa aangeschaft vóór 1 januari 1990 zijn opgenomen voor de getaxeerde waarde per 1 januari 1990 verminderd met de berekende afschrijvingen. Overige materiële vaste activa aangeschaft na 1 januari 1990 zijn opgenomen voor de aanschafwaarde verminderd met de berekende afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair plaats op basis van de geschatte economische levensduur. De onderhanden investeringen zijn gewaardeerd tegen de hieraan bestede bedragen.

Het afschrijvingspercentage op jaarbasis bedraagt voor:

Gebouwen	: 3 ½ %
Centrales en stations	: 15 - 33 ⅓%
Kabelnetten & straalverbindingen	: 5 - 10%
Abonnee-apparatuur	: 10 - 25%
Transportmiddelen	: 33 ⅓%
Overige vaste activa	: 10 - 33 ⅓%

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deelnemingen

De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs waarop de per balansdatum bekende verliezen in mindering zijn gebracht. De deelnemingen N.V. Bosmij en Intelligent Voice Systems AEC zijn vanwege het niet beschikbaar zijn van financiële gegevens voor 100% voorzien.

VOORRADEN

Magazijnvoorraad

De magazijnvoorraden zijn opgenomen tegen de gemiddelde inkoopprijs onder aftrek van een voorziening voor incurantheid.

Goederen in bestelling

De goederen in bestelling zijn gewaardeerd tegen de factuurwaarde. Factuurwaarden uitgedrukt in andere valuta dan de rapporteringsvaluta zijn tegen de jaareindekoers omgerekend.

VORDERINGEN

Vorderingen telecommunicatieverkeer carriers

Deze zijn opgenomen tegen de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor het debiteurenrisico. Voor de carriers is op individuele basis de hoogte van de voorziening bepaald.

Debiteuren particulier

Deze vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor het debiteurenrisico. Deze voorziening wordt bepaald door afhankelijk van de ouderdom de volgende percentages van het nominaal bedrag te voorzien:

Vorderingen tot maximaal 1 jaar oud	0.5%
Vorderingen tussen 1 en 2 jaar oud	25%
Vorderingen tussen 2 en 3 jaar oud	50%
Vorderingen ouder dan 3 jaar	100%

VOORZIENINGEN

De voorzieningen hebben onder andere te maken met de liberalisatie van de telecommunicatie markt in Suriname. De hoogte van deze voorziening is gebaseerd op interne ramingen.

RESULTAATBEPALING

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van geleverde diensten en goederen en de kosten en andere lasten over het jaar. Verliezen worden verantwoord zodra zij voorzienbaar zijn.

NETTO-OPBRENGSTEN

Onder netto-opbrengsten wordt verstaan:

- de vergoeding van carriers voor binnenkomend telecommunicatieverkeer;
- de aan abonnees in rekening gebrachte bedragen voor geleverde diensten en goederen eventueel verminderd met de hierover verschuldigde vergoedingen aan carriers voor het uitgaand telecommunicatieverkeer.
- de aan distributeurs verschuldigde commissies voor de distributie van de telefoonkaarten en pincodes;
- de aan abonnees verstrekte bonussen en kortingen.

KOSTEN

De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

AFSCHRIJVINGEN

Op de materiële vaste activa aangeschaft vóór 1 januari 1990, wordt afgeschreven op basis van de getaxeerde waarde per 1 januari 1990 terwijl op de materiële vaste activa aangeschaft na 1 januari 1990 op basis van de aanschafwaarde wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

BELASTINGEN

De belasting over het resultaat wordt berekend door toepassing van het geldend tarief op het resultaat over het boekjaar rekeninghoudend met fiscale faciliteiten.

OVERZICHT VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA PER 31-12-2009

	TERREINEN EN GEBOUWEN	CENTRALES EN STATIONS	KABELNETTEN EN STRAALVERBINDINGEN	ABONNEE- APPARATUUR	TRANSPORT MIDDELEN	OVERIGE VASTE ACTIVA	ONDERHANDEN INVESTeringen	TOTAAL
× SRD.1								
1-1-2009								
AANSCHAFWAARDE	41.416.926	558.478.178	423.836.064	37.205.043	25.059.315	86.748.462	49.587.683	1.222.331.671
GECUMULEERDE AFSCHRIJVING	-11.878.456	-456.529.151	-290.287.878	-27.253.296	-19.485.712	-67.882.034	-	-873.316.527
BOEKWAARDE	29.538.470	101.949.027	133.548.186	9.951.747	5.573.603	18.866.428	49.587.683	349.015.144
MUTATIES 2009								
INVESTeringen/OVERBOEKINGEN	5.957.306	42.870.808		4.112.968	5.726.572	10.177.400	68.147.459	136.992.513
AFSCHRIJVINGEN	-1.129.172	-36.460.339	-19.376.914	-2.402.793	-3.647.488	-8.415.088	-	-71.431.794
DESINVESTERING AANSCHAFWAARDE	-	-15.451.760	-	-	-3.030.851	-	-	-18.482.611
AFSCHRIJVING DESINVESTERING	-	15.451.760	-	-	3.030.851	-	-	18.482.611
TOTAAL	4.828.134	6.410.469	-19.376.914	1.710.175	2.079.084	1.762.312	68.147.459	65.560.719
31-12-2009								
AANSCHAFWAARDE	47.374.232	585.897.226	423.836.064	41.318.011	27.755.036	96.925.862	117.735.142	1.340.841.573
GECUMULEERDE AFSCHRIJVINGEN	-13.007.628	-477.537.730	-309.664.792	-29.656.089	-20.102.349	-76.297.122	-	-926.265.710
BOEKWAARDE	34.366.604	108.359.496	114.171.272	11.661.922	7.652.687	20.628.740	117.735.142	414.575.863
AFSCHRIJVINGSPERCENTAGE	0%-3½%	15%-33½%	5%-10%	10%-25%	33½%	10%-33½%		

TOELICHTING OP HET EIGEN VERMOGEN
KAPITAAL

De opbouw hiervan is als volgt:

	31-12-2009	31-12-2008
× SRD.1		
BEGINKAPITAAL	61.669.666	61.669.666
KAPITAALSTORTING	31.680.160	31.680.160
	93.349.826	93.349.826

Beginkapitaal

Betreft het beginkapitaal, volgens de definitief opgestelde openingsbalans van Telesur, per 01-01-1981

Kapitaalstorting

De opbouw hiervan is als volgt:

	31-12-2009	31-12-2008
× SRD.1		
MOP PROJECT	30.888.888	30.888.888
PROJECT TELECENTER	791.272	791.272
	31.680.160	31.680.160

MOP project

Betreft een kapitaalstorting door de Republiek Suriname uit fondsen verkregen uit hoofde van het door de C.O.N.S. goedgekeurde M.O.P.-project "Integrale Telecommunicatievoorzieningen in Suriname".

Project Telecenter

Onder deze post zijn opgenomen de fondsen verkregen uit de ontwikkelingsgelden ter financiering van het project "Telecenter Brownsweg".

ALGEMENE RESERVE

Het verloop van deze post is als volgt:

	2009	2008
× SRD.1		
STAND PER 1 JANUARI	406.096.390	375.910.363
BIJ: RESULTAAT VOORGAAND BOEKJAAR	50.590.223	76.340.065
	456.686.613	452.250.428
AF: WINSTUITKERING	-28.124.621	-46.154.038
STAND PER 31 DECEMBER	428.561.992	406.096.390

NIET UIT DE BALANS BIJKENDE VERPLICHTINGEN

INKOMSTENBELASTINGEN

In 2003 is door de Inspectie der Directe Belastingen over het boekjaar 2001 een definitieve aanslag ten bedrage van SRD 115,1 miljoen opgelegd. Hiervan wordt een bedrag van SRD 112,3 miljoen door Telesur betwist. Het bedrag groot SRD 112,3 miljoen is niet in de jaarrekening 2009 opgenomen.

PROJECTEN

In de afgelopen periode heeft Telesur met verschillende ondernemingen overeenkomsten gesloten voor het leveren van diensten en goederen ten behoeve van diverse projecten. Per 31 december 2009 zijn de volgende verplichtingen niet op de balans verwerkt:

<u>Project</u>	<u>SRD x 1 miljoen</u>
Project SG-SCS	23,4
Columbus Networks/SG-SCS	4,7
UCC glasvezelkabel	4,7
Uitbreiding Americas-II cable system	10,8

Met Columbus Networks/SG-SCS is een overeenkomst gesloten, voor het verlenen van diensten.

GRANAATAPPELEN ZIJN OVERAL IN CORONIE TE PLUKKEN.

Telecommunicatiebedrijf Suriname (Telesur)

OVERIGE GEGEVENS

ACCOUNTANTSVERKLARING

OPDRACHT

Wij hebben gecontroleerd of de in dit verslag opgenomen verkorte jaarrekening, op de pagina's 32 tot en met 41, van het Telecommunicatiebedrijf Suriname (Telesur) te Paramaribo, over 2009 op de juiste wijze is ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2009 van Telesur. Bij deze jaarrekening hebben wij op 20 april 2010 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt. Het bestuur van de onderneming is verantwoordelijk voor het opstellen van de financiële gegevens in overeenstemming met de grondslagen zoals gehanteerd in de jaarrekening 2009 van het Telecommunicatiebedrijf Suriname. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring bij de verkorte jaarrekening te verstrekken.

WERKZAAMHEDEN

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controle-opdrachten. Dienovereenkomstig dienen wij onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verkorte jaarrekening op de juiste wijze is ontleend aan de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

ORDEEL

Naar ons oordeel is de verkorte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten op de juiste wijze ontleend aan de jaarrekening.

TOELICHTING

Wij vestigen er de aandacht op dat voor het inzicht dat vereist is voor een verantwoorde oordeelsvorming omtrent de financiële positie en de resultaten van de onderneming en voor een toereikend inzicht in de reikwijdte van onze controle de verkorte jaarrekening dient te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening, waaraan deze is ontleend, alsmede met de door ons daarbij op 20 april 2010 verstrekte goedkeurende accountantsverklaring. Deze toelichting doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Paramaribo, 14 mei 2010

Tjong A Hung Accountants

Drs. R.K. Burgos RA
Partner

LETITIA VRIESDE

Letitia Vriesde is geboren op 5 oktober 1964 te Totness, Coronie. In 1982 is zij in Suriname gestart met atletiek en behoorde al snel tot de Surinaamse top op de 400, 800 en de 1500 meter. Zij heeft deelgenomen aan 7 Wereldkampioenschappen en 5 Olympische Spelen en hieronder volgen enkele hoogtepunten uit haar carrière:

- In 1991 behalen van de 5e plaats (finale) van de 800 meter tijdens de IAAF Wereld Kampioenschappen in Tokyo.
- In 1991 bereiken van de finale (9e plaats) van de 1500 meter tijdens de IAAF Wereld Kampioenschappen in Tokyo.
- Behalen van een zilveren medaille tijdens de outdoor Wereld Kampioenschappen in Göteborg, Zweden in 1995.
- Bij de Wereld Kampioenschappen indoor in Barcelona (1995) behalen van een bronzen plak.
- In 2001 winnen van een bronzen medaille tijdens de Wereldkampioenschappen in Edmonton, Canada.
- Letitia Vriesde is de Zuid-Amerikaans recordhoudster voor de 800, 1000, 1500 en 3000 meter outdoor en indoor.

LETITIA VRIESDE.

VOGELS OP EEN VISSERSBOOT.
BIRDS ON A FISHING BOAT.

COCOSPALMEN IN CORONIE.
COCONUT PALM TREES IN CORONIE.